

บทที่ 5

ปัญหาและศักยภาพในการพัฒนาจังหวัดสิงห์บุรี

5.1 สภาพปัญหาของจังหวัดสิงห์บุรี

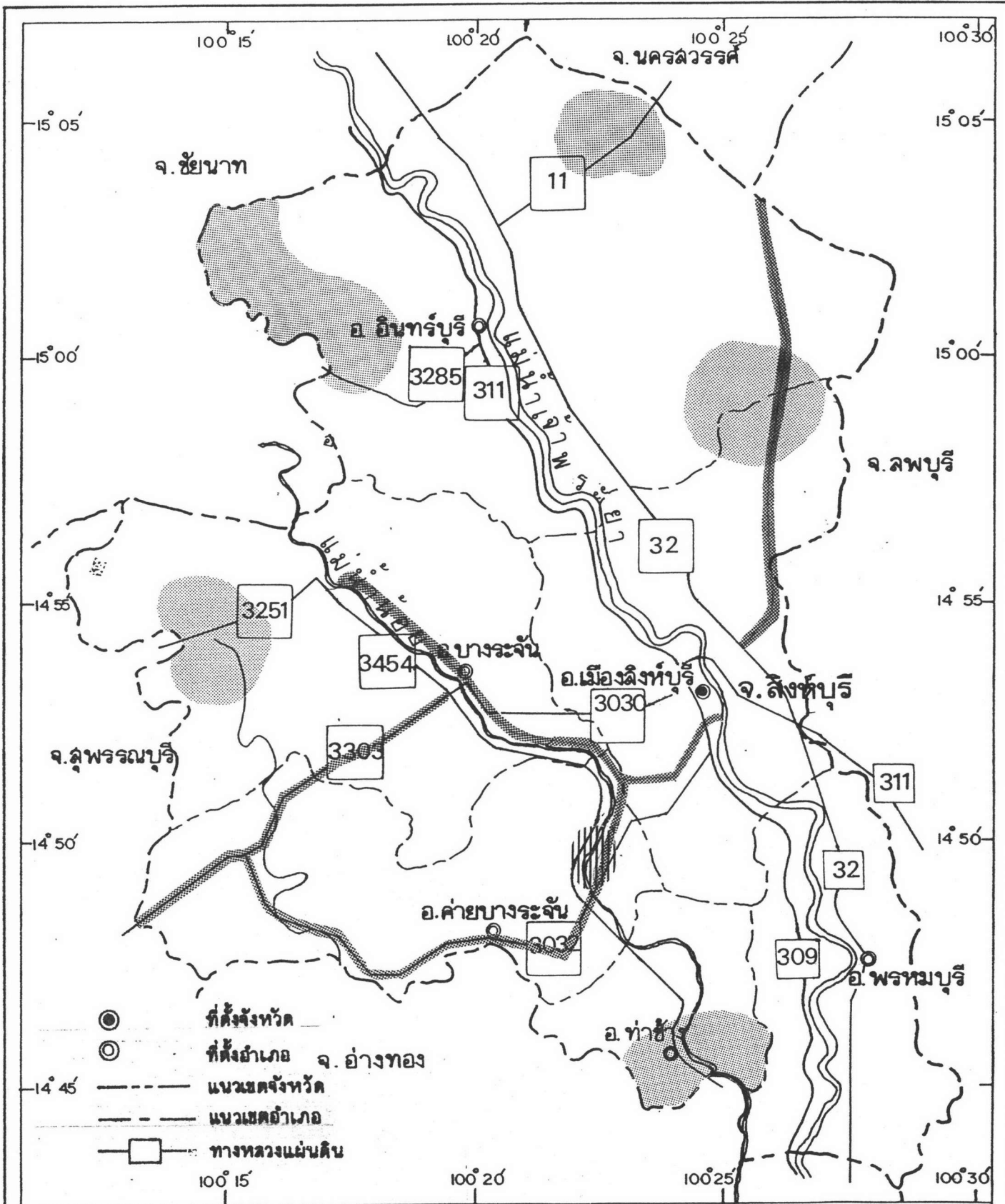
5.1.1 ปัญหาด้านกายภาพ

1. ปัญหาการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน เนื่องจากในปัจจุบันจังหวัดสิงห์บุรี มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินค่อนข้างสูง คือ เปลี่ยนแปลงจากพื้นที่เกษตรกรรมมาเป็นการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมและที่อยู่อาศัย ทำให้พื้นที่ทำการเกษตรลดน้อยลง ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของพืชเศรษฐกิจก็ลดต่ำลงด้วย สาเหตุเนื่องมาจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจในภาคอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้น จึงต้องการพื้นที่สำหรับที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรและการอพยพเข้ามาหางานทำในเขตชุมชนศูนย์กลาง ทำให้ความต้องการที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น แต่ในกรณีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินจากเกษตรกรรมมาเป็นที่อยู่อาศัยมีค่อนข้างน้อย สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินคือ พื้นที่เกษตรกรรมให้ผลผลิตตกต่ำ เนื่องจากขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรที่เพียงพอ ทำให้ต้องเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรมไปใช้ประโยชน์ทางด้านอื่น

2. ปัญหาทรัพยากรแหล่งน้ำ มีปริมาณน้ำไม่เพียงพอ โดยเฉพาะแหล่งน้ำทางการเกษตรกรรม น้ำในคลองชลประทานไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูกในฤดูแล้งหรือน้ำที่มีอยู่ถูกนำมาใช้อย่างขาดประสิทธิภาพ การลงทุนเพื่อก่อสร้างโครงการแหล่งน้ำขนาดเล็ก ขนาดกลาง และการขุดบ่อเก็บน้ำในไร่นายังไม่เพียงพอ การลงทุนทางด้านแหล่งน้ำมักจะเน้นอยู่ในที่ราบเพื่อวัตถุประสงค์ในการผลิตข้าว

3. ปัญหาโครงข่ายการคมนาคม และทำเลที่ตั้ง จังหวัดสิงห์บุรียังมีบางบริเวณพื้นที่ที่ยังมีปัญหาทางด้านการคมนาคม ไม่มีถนนเข้าถึงพื้นที่ทำให้เกิดความเสียหายเปรียบยากลำบากในการประกอบอาชีพ และในการพัฒนาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ และส่งผลให้เกิดการอพยพย้ายถิ่นไปอยู่อาศัยในที่ที่คิดว่า บริเวณพื้นที่ที่โครงข่ายการคมนาคมยังไม่สะดวกในการเข้าถึง คือ บริเวณด้านทิศตะวันออกของอำเภออินทร์บุรีต่อกับจังหวัดลพบุรี ในเขตตำบลโพธิ์ชัย และตำบลหัวไผ่ นอกจากนี้การที่จังหวัดสิงห์บุรีมีทำเลที่ตั้งไม่ไกลจากกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมากนัก ทำให้มีแรงดึงดูดปัจจัยทางเศรษฐกิจดึงดูดแรงงานไปกระจุกตัวอยู่ในกรุงเทพมหานคร ทำให้เกิดความเสียหายในการพัฒนาจังหวัด

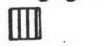

4. ปัญหาการบริการสาธารณสุขประเภท เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ยังไม่ทั่วถึงในทุกชุมชนศูนย์กลาง เนื่องจาก การลงทุนที่จะให้บริการสาธารณสุขประเภทดังกล่าวต้องใช้เงินลงทุนจำนวนมาก แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อคิดอัตราส่วนต่อคนของการ

การศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการวางแผนพัฒนาจังหวัดสิงห์บุรี

แสดง ปัญหาที่สำคัญของจังหวัดสิงห์บุรี

สัญลักษณ์

- แหล่งน้ำธรรมชาติต้นเขิน
- ถนนไม่ได้มาตรฐาน
- ชาดเคลื่อนน้ำทำการเกษตรในฤดูแล้ง

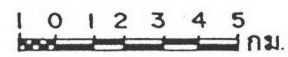
ที่มา : จากการสำรวจและการวิเคราะห์

แผนที่

5.1

มาตราส่วน

ใช้บริการด้านสาธารณสุขปกศ ก็ยังมีอัตราส่วนที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของคนในพื้นที่ เช่น ทรศพท์ เป็นต้น

5. ปัญหามลภาวะ และการทำลายสภาพแวดล้อม มลภาวะที่เกิดขึ้น ในจังหวัดสิงห์บุรี เนื่องมาจากชุมชนส่วนใหญ่ เช่น เมืองสิงห์บุรี อินทร์บุรี พรหมบุรี มีทำเลที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำ จึงมีการถ่ายเทระบายของเสียจากชุมชนลงสู่แม่น้ำ นอกจากนี้ยังมีของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม และสารเคมีทางการเกษตรที่ถูกชะล้างลงสู่แม่น้ำ ทำให้เกิดมลภาวะและทำลายสภาพแวดล้อมของพื้นที่

5.1.2 ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาด้านเศรษฐกิจที่สำคัญ ของจังหวัดสิงห์บุรี ประกอบด้วย

(1) ปัญหาด้านการผลิตจังหวัดสิงห์บุรีมีข้อจำกัดทางโครงสร้างเศรษฐกิจ เนื่องจากมีฐานการผลิตสินค้าเกษตรแคบ การผลิตสาขาเกษตรกรรมที่สำคัญมีเพียงทานาและปลูกอ้อย การผลิตต่อเนื่องได้แก่ สาขาอุตสาหกรรมในลักษณะการแปรรูปผลิตผลการเกษตรมีน้อย ทำให้มีปัญหาด้านเสถียรภาพ และการเพิ่มมูลค่าเพิ่มที่เป็นประโยชน์ต่อพื้นที่

การที่จะเปลี่ยนแปลง การใช้ประโยชน์ของที่ดิน จากการทานาไปปลูกพืชอื่น ๆ เช่น ไม้ผล พืชไร่ และผักต่าง ๆ ต้องมีการลงทุนค่อนข้างสูง สำหรับการเพาะปลูกพืชผลดังกล่าว เนื่องจากสภาพแวดล้อมเหมาะสมต่อการทานา จึงทำให้มีการปลูกพืชอื่นนอกจากข้าวมีน้อยมาก และในบางฤดูกาลไม่มีเลย

นอกจากนี้การที่เกษตรกรได้ทานามาเป็นเวลายาวนาน ถ้าจะให้เกษตรกรหันไปปลูกพืชอื่น หรือการจัดระบบการปลูกพืชอื่นพร้อมกับการทานา เกษตรกรไม่ยอมรับเนื่องจากเกษตรกรไม่มีความรู้เกี่ยวกับการผลิต และการตลาดของพืชอื่นนอกจากข้าว ทัศนคติต่อการทานา ได้ปลูกฝังอยู่ในการดำเนินชีวิตของเกษตรกรมาเป็นเวลานาน อีกทั้งการปลูกไม้ผล เกษตรกรต้องรอระยะเวลาเวลานานกว่า 3 ปี จึงจะได้รับผลตอบแทน ซึ่งผิดกับการทานาและปลูกอ้อยที่ได้รับผลปีละหลายครั้ง ซึ่งเป็นสิ่งที่เกษตรกรไม่อาจจะรอได้

(2) ปัญหาด้านคุณภาพของแรงงานเกษตรกร ในการประกอบอาชีพการเกษตรของเกษตรกรในจังหวัดสิงห์บุรี เฉพาะตัวเกษตรกรเองมีปัญหาทางด้านพื้นฐาน การศึกษาและความรู้ความเข้าใจของเกษตรกร ภัยที่เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาเพียงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 การที่จะยอมรับ และเปลี่ยนแปลงทัศนคติการผลิตสินค้าเกษตร เช่น การนำวิธีการผลิตสมัยใหม่มาใช้ การเปลี่ยนแปลงแผนการผลิต เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของตลาด ทั้งในแง่ชนิดของสินค้าที่ทางการผลิต คุณภาพ และปริมาณสินค้า เป็นไปได้ยาก

(3) ปัญหาความแตกต่างของรายได้ระหว่างแรงงานที่อยู่ในภาคเกษตร-

กรรมกับภาคอุตสาหกรรม ระหว่างประชากรชนบทกับประชากรเมือง ซึ่งแตกต่างกันมาก ทำให้เกษตรกรซึ่งอยู่ในชนบทมีการอพยพเปลี่ยนอาชีพเข้าไปหางานทำในเมือง ซึ่งได้ผลตอบแทนของรายได้สูงกว่ามาก ในขณะที่ตัวเมือง เขตจังหวัดสิงห์บุรี ไม่มีแหล่งงานที่จะรองรับการอพยพเข้ามาหางานของ เกษตรกรจากชนบทได้ เพียงพอก็กลายเป็นแรงผลักดันให้เกิดการอพยพเข้ามาหางานทำในกรุงเทพมหานคร

(4) ปัญหาด้านแหล่งเงินทุน ส่วนใหญ่เป็นปัญหาของเกษตรกร เนื่องจากมีรายได้จากการผลิตทางการเกษตรค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้โดยเฉลี่ยเกษตรกร มีรายได้จากการทำนาปีละประมาณ 27,700 บาท และจากการทำนาปรังประมาณ 32,300 บาท รายได้ด้านการเกษตรอื่น ๆ เฉลี่ยแล้วไม่ถึง 20,000 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ดังนั้น เกษตรกรจึงต้องพึ่งพาแหล่งเงินทุนจากที่อื่น ๆ นอกเหนือจากรายได้จากการขายผลผลิตทางการเกษตร หากปีใดที่ราคาตลาดของผลผลิตสูง เกษตรกรก็ไม่ต้องการเงินทุนมาก การให้สินเชื่อของแหล่งเงินทุนต่าง ๆ ก็จะมี แต่หากตลาดผลผลิตไม่มีการหาแหล่งสินเชื่อของ เกษตรกรก็ค่อนข้างจะลำบาก

(5) ปัญหาการถือครองที่ดินจากการศึกษาของศูนย์พัฒนาภาคกลางพบว่า 2 เกษตรกรของจังหวัดสิงห์บุรีมีที่ทำกินเป็นของตนเองร้อยละ 60.74 และต้องเช่าที่ดินทำกินร้อยละ 12.77 ซึ่งการที่เกษตรกรของจังหวัดเป็นจำนวนมากยังไม่มีที่ทำกินเป็นของตนเอง ทำให้ส่งผลต่อการบำรุงรักษาดิน และการเพิ่มผลผลิต

(6) ปัญหาการตลาด ซึ่งเป็นปัญหาการตลาดสินค้าเกษตรกรรมที่เกิดจาก

- ปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ
- เกษตรกรไม่สามารถหาตลาดได้และไม่มีตลาดที่จะรองรับสินค้าเกษตร
- เกษตรกรถูกกดราคา และเอารัดเอาเปรียบในเชิงการค้าจากการใช้เครื่องชั่งตวงวัดจากพ่อค้าคนกลาง

- การขนส่งสินค้าไม่สะดวกและมีค่าขนส่งแพง

- เกษตรกรไม่มีที่เก็บรักษาสินค้าเพื่อรอการจำหน่าย เช่น ยุ้งฉางสำหรับเก็บข้าวเปลือก ทำให้ต้องรีบขายข้าวทันทีที่ตนเสร็จ ซึ่งมักจะเป็นช่วงเวลาที่ข้าวเปลือกออกสู่ตลาดมาก จึงทำให้เกษตรกรได้รับราคาต่ำ

- เกษตรกรขาดอำนาจต่อรอง เพราะขาดการรวมกลุ่มหรือรวมกลุ่มแล้วแต่กลุ่มค่อนข้างอ่อนแอ เพราะเกษตรกรรวมกลุ่มเพื่อมุ่งหวังด้านสินเชื่อมากกว่าการนำกลุ่มมาค้าเนนกิจกรรมด้านการตลาดเมื่อถึง เวลาขายผลผลิตต่างคนต่างขายทำให้

1 สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสิงห์บุรี ข้อมูลการตลาดจังหวัดสิงห์บุรีปี 2532 หน้า 170

2 อ้างแล้ว หน้าเดียวกัน

ขาดอำนาจต่อรอง

(7) ปัญหาการว่างงานในชนบท การว่างงานในชนบทของจังหวัดสิงห์บุรี มีทั้งการว่างงานแบบแฝง คือ มีแรงงานจำนวนมากเกินกว่างานที่ต้องการ ทำให้แรงงานแต่ละคนทำงานกันไม่ได้เต็มที่ และการว่างงานตามฤดูกาล คือ เมื่อพ้นจากฤดูกาลเก็บเกี่ยวพืชผล ชาดเคลื่อนย้ายในการทานา เกษตรกรจะไม่มีงานที่ต้องการทำในท้องถิ่น

(8) ปัญหาการชะงักงันที่ไม่มั่นคง ซึ่งเป็นลักษณะพิเศษตามธรรมชาติในที่ราบปากแม่น้ำเจ้าพระยา และการอพยพของแรงงาน เช่น มีการจ้างแรงงานทำงานในไร่นา เฉพาะเมื่อถึงฤดูกาลเก็บเกี่ยว การที่ต้องหยุดชะงักในการทำงานในไร่นาที่อยู่ในพื้นที่ราบลุ่มเนื่องจากน้ำท่วมในฤดูน้ำหลาก การไม่มีอุตสาหกรรมอื่นมารองรับ การว่างงานนอกเหนือไปจากการจ้างแรงงานตามฤดูกาลในภาคเกษตรกรรม

5.1.3 ปัญหาค้ำขนส่งคมนาคมและบริการขั้นพื้นฐาน จังหวัดสิงห์บุรีมีปัญหาค้ำขนส่งคมนาคมและบริการขั้นพื้นฐานที่สำคัญ ๆ คือ

(1) ปัญหาการศึกษา ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดสิงห์บุรีเป็นเกษตรกรที่ยากจน ได้รับการศึกษาเพียงการศึกษาภาคบังคับ ไม่สามารถที่จะส่งเสียบุตรหลานให้เล่าเรียนในระดับที่สูงขึ้นไปได้ ขณะเดียวกันก็ไม่มีสถานศึกษาตอบสนองต่อความต้องการในการศึกษาเล่าเรียนของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างเพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาที่จะให้ความรู้ในการประกอบอาชีพแก่ประชาชนส่วนใหญ่ ในท้องถิ่นซึ่งเป็นเกษตรกร ทำให้แรงงานภาคเกษตรกรในจังหวัดสิงห์บุรีเป็นแรงงานที่ค่อนข้างคุณภาพ เกิดการอพยพไปทำงานในสาขาอุตสาหกรรมอื่น ๆ ในกรุงเทพมหานคร

(2) ปัญหาการสาธารณสุข เนื่องมาจากการบริการสาธารณสุขของรัฐไม่ทั่วถึงและไม่เพียงพอ แม้จะมีการให้ความรู้ทางด้านสาธารณสุขมูลฐาน มีการฝึกอบรมอาสาพัฒนาทางด้านสาธารณสุข แต่เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาน้อย ทำให้ต้องตกเป็นเครื่องมือของผู้แสวงหาประโยชน์ทางธุรกิจเช่น การฉายหนังกลางแปลงโฆษณาขายยาชุด การซื้อยาจากผู้ขายที่ไม่ได้เป็นเภสัชกร การขาดความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เป็นผลกระทบกระเทือนต่อชีวิตและสุขภาพ (เช่น การใช้ยาปราบศัตรูพืช ยาฆ่าแมลงอย่างผิดวิธี การขาดความเข้าใจทางด้านโภชนาการ ฯลฯ)

(3) ปัญหาการบริการพื้นฐานทางสาธารณสุขบุคคล สาธารณูปการยังไม่ดีพอทั้งในแง่ปริมาณความทั่วถึงและคุณภาพของการบริการ เช่น น้ำประปา ไฟฟ้า ฯลฯ ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคมมากยิ่งขึ้นระหว่างผู้ที่อาศัยอยู่ในเมืองกับผู้ที่ยังอาศัยอยู่ในชนบท

(4) ปัญหาการอพยพของแรงงาน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการไม่มีแหล่งงานรองรับในท้องถิ่นอย่างเพียงพอและความยากจนในชนบทก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลง

ในโครงสร้างของสังคมและครอบครัว ตลอดจนวิถีทางการดำรงชีวิตของผู้คนในท้องถิ่น เช่น จากครอบครัวเกษตรกรซึ่งอยู่รวมกันเป็นครอบครัวขนาดใหญ่แบบไทย ๆ มีความผูกพันกันอย่างใกล้ชิด ถ้าหากมีลูกหลานอพยพเข้าไปหางานทำในเมือง ในห้องรับแขกนั้นก็จะมีเหลือแต่ครอบครัวเล็ก ๆ มีผู้สูงอายุอยู่เฝ้าไร่เฝ้านา ลูกหลานไปหางานในเมืองใหญ่ก็จะรับเอาทัศนคติพฤติกรรมของสังคมอุตสาหกรรมแบบชาวเมืองเข้ามาเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิต

(5) ปัญหาคุณภาพชีวิตของประชาชน อันเนื่องมาจากความยากจนของเกษตรกร ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ในพื้นที่จังหวัด ทำให้ไม่สามารถแสวงหาปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตได้อย่างเพียงพอ ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาโสเภณี ฯลฯ

(6) ปัญหาความขัดแย้งในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม อันเนื่องมาจากไม่มีการจัดการใช้พื้นที่ที่ตีพอมไม่มีกฎเกณฑ์ในการควบคุมหรือไม่มีทิศทางการพัฒนา และการขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องมลภาวะ เช่น การแปรสภาพพื้นที่ป่าไปเป็นที่ดินทำกิน จะเกิดความขัดแย้งระหว่างคน 2 กลุ่ม คือระหว่างผู้ที่จะได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจกับนักอนุรักษ์ธรรมชาติ ซึ่งเป็นปัญหาทางสังคมที่ถกเถียงกันไม่รู้จบ แต่อย่างไรก็ตามผลที่ปรากฏให้เห็นชัดเจนคือ สมดุลย์ธรรมชาติต้องสูญเสียไป

5.2 ศักยภาพในการพัฒนา

ศักยภาพในการพัฒนาโดยส่วนรวม

ศักยภาพในการพัฒนาขึ้นอยู่กับเงื่อนไขทางกายภาพ ลักษณะภูมิศาสตร์ ทรัพยากร โครงสร้างเศรษฐกิจ ดังนี้

1) ที่ตั้ง ตั้งอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครทางทิศเหนือประมาณ 140 กิโลเมตร เป็นจังหวัดศูนย์กลางของจังหวัดต่าง ๆ 8 จังหวัดใกล้เคียงกับภาคกลางตอนบน ซึ่งได้แก่ จังหวัดชัยนาท นครสวรรค์ ลพบุรี อ่างทอง สระบุรี อุทัยธานี และอยุธยา โดยมีเส้นทางคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดต่าง ๆ ได้สะดวกรวดเร็ว ครอบคลุมเป็นพื้นที่ทางผ่าน และเป็นจุดเชื่อมโยงที่สำคัญของภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในการเดินทางติดต่อกับกรุงเทพมหานคร ทำให้มีศักยภาพสูงที่จะพัฒนา และจัดตั้ง เป็นตลาดกลางสินค้าเกษตรกรรม

2) สภาพดิน ดินจังหวัดสิงห์บุรี เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์อยู่มาก เป็นดินที่เหมาะสมในการทำนา และปลูกพืชไร่และไม้ผล ดินที่พบมากที่สุด在全省 คือ ดินลูกรังบุรี ซึ่ง เป็นดินเหนียวเนื้อละเอียด การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ดินมีปฏิกริยาเป็นกรดปานกลางถึง เป็นกลาง ความอุดมสมบูรณ์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง

เนื่องจาก เป็นดินตะกอนที่แม่น้ำเจ้าพระยาพัดพามา ประกอบกับอยู่ในเขตพื้นที่ชลประทานเกือบทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอบางระจัน และตำบลตะวันตก เกือบทั้งหมดของอำเภอค่ายบางระจัน เป็นพื้นที่จัดรูปที่ดินหาให้มีศักยภาพสูง ในการปรับสภาพพื้นที่ให้ใช้สำหรับปลูกพืชผักและผลไม้ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้แล้วจังหวัดสิงห์บุรี ยังมีการใช้พื้นที่เพื่อการกสิกรรม บางพื้นที่ปลูกพืชสองชนิดในที่ดินผืนเดียวกัน ซึ่งลักษณะการปลูกพืชดังกล่าวชี้ให้เห็นถึง โอกาสในการใช้ที่ดินให้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น หากรัฐให้ความช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีในการเพาะปลูกสมัยใหม่แก่เกษตรกร

3) โครงสร้างทางเศรษฐกิจ เศรษฐกิจหลักขึ้นอยู่กับการเกษตรคือ การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และการประมงน้ำจืด โดยสามารถทำการเพาะปลูกได้ตลอดทั้งปีทั้งฤดูฝนและฤดูแล้ง เนื่องจากระบบชลประทานที่สมบูรณ์ การเพาะปลูกหลักคือการทำนา ส่วนกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่นยังมีอยู่น้อย แต่มีแนวโน้มการขยายตัวด้านการปลูกไม้ผล โดยเฉพาะมะม่วง เพิ่มขึ้นจังหวัดสิงห์บุรียังเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้าที่เหมาะสมที่สุดแห่งหนึ่งโดยกระจายสินค้าไปยังแหล่งจำหน่ายหรือแหล่งบริโภคที่สำคัญของจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศรวมทั้ง เป็นแหล่งรวมสาขาการค้าวัสดุก่อสร้าง เพื่อจำหน่ายในจังหวัดและใกล้เคียง ส่วนด้านอุตสาหกรรมยังมีอยู่อย่างจำกัด อุตสาหกรรมที่มีอยู่จะเป็นโรงสีข้าวเป็นส่วนใหญ่

4) โครงสร้างพื้นฐาน บริการพื้นฐานของรัฐค่อนข้างสมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการชลประทานจังหวัดสิงห์บุรี มีพื้นที่อยู่ในเขตโครงการชลประทาน 6 โครงการคือ ชัยสุทร ยางมณี มโนรมย์ ชองแค และมหाराช ครอบคลุมพื้นที่ถึง 496,000 ไร่ ซึ่งรัฐได้จัดสร้างระบบไว้อย่างหนาแน่นทั่วถึง เช่น พื้นที่ด้านตะวันออกและตอนกลางของอำเภออินทร์บุรี พื้นที่ด้านตะวันออกของอำเภอค่ายบางระจัน พื้นที่ตอนบนของอำเภอท่าช้าง และพื้นที่ตอนกลางของอำเภอพรหมบุรี

ด้านการคมนาคม มีเส้นทางคมนาคมหลายสายที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาสินค้าทางการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการเชื่อมโยงระหว่างแหล่งผลิตกับตลาดสินค้าเกษตร มีความสะดวกรวดเร็ว ในการติดต่อกับกรุงเทพมหานคร และมีถนนที่สมบูรณ์ทั่วถึง นอกจากนี้โครงการสร้างทางรถไฟสายใหม่สระบุรี - ฉะเชิงเทรา จะทำให้สามารถเชื่อมโยงระหว่างภาคกลางตอนบนกับพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกได้โดยตรงอีกด้วย

5.2.1 การพัฒนาระดับอำเภอ

ในการพิจารณาถึง ศักยภาพการพัฒนาพื้นที่ระดับอำเภอ ได้พิจารณาจากเกณฑ์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ จำนวนและความหนาแน่นประชากร ระดับของความเจริญของชุมชนศูนย์กลาง (ขนาดชุมชน) พื้นที่อยู่อาศัยของชุมชน พื้นที่การเกษตร

กรรมพื้นที่อุตสาหกรรม เส้นทางคมนาคม ผลผลิตเฉลี่ยทางการเกษตร จำนวนผู้ประกอบการพาณิชย์ ราคาที่ดิน โรงพยาบาล เป็นต้น

การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ในระดับอำเภอจะนำแผนที่แสดงศักยภาพของตัวแปรต่าง ๆ มาทำเป็นภาพเชิงซ้อน (Over Lay Technique) เพื่อดูถึงศักยภาพรวมของพื้นที่ต่าง ๆ ในจังหวัดสิงห์บุรี

ผลจากการนำแผนที่มาเป็นภาพเชิงซ้อน ปรากฏว่า บริเวณพื้นที่ที่มีความเข้มของศักยภาพสูงจะอยู่ในบริเวณเขตอำเภอเมืองสิงห์บุรี ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32 และบริเวณริมฝั่งด้านตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา ในเขตชุมชนเทศบาลเมืองสิงห์บุรี ชุมชนอินทร์บุรี และชุมชนพรหมบุรี ซึ่งบริเวณดังกล่าวเป็นพื้นที่อยู่อาศัยหนาแน่น ประกอบกับเป็นพื้นที่ทางการเกษตรกรรม ที่อยู่อาศัยแม่น้ำเจ้าพระยามีพื้นที่เกษตรกรรมแบบเข้ม คือ ที่นาและที่สวนให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูง ส่วนบริเวณที่มีศักยภาพในการพัฒนารองลงมา คือ บริเวณพื้นที่เกษตรกรรมริมสองฝั่งแม่น้ำน้อยในเขตอำเภอบางระจัน ค่ายบางระจัน และอำเภอท่าช้าง ซึ่งเป็นบริเวณที่มีชุมชนดั้งเดิมตั้งอยู่ เช่น ชุมชนสิงห์ ชุมชนโพธิ์รังไหม และชุมชนถอนสมอ

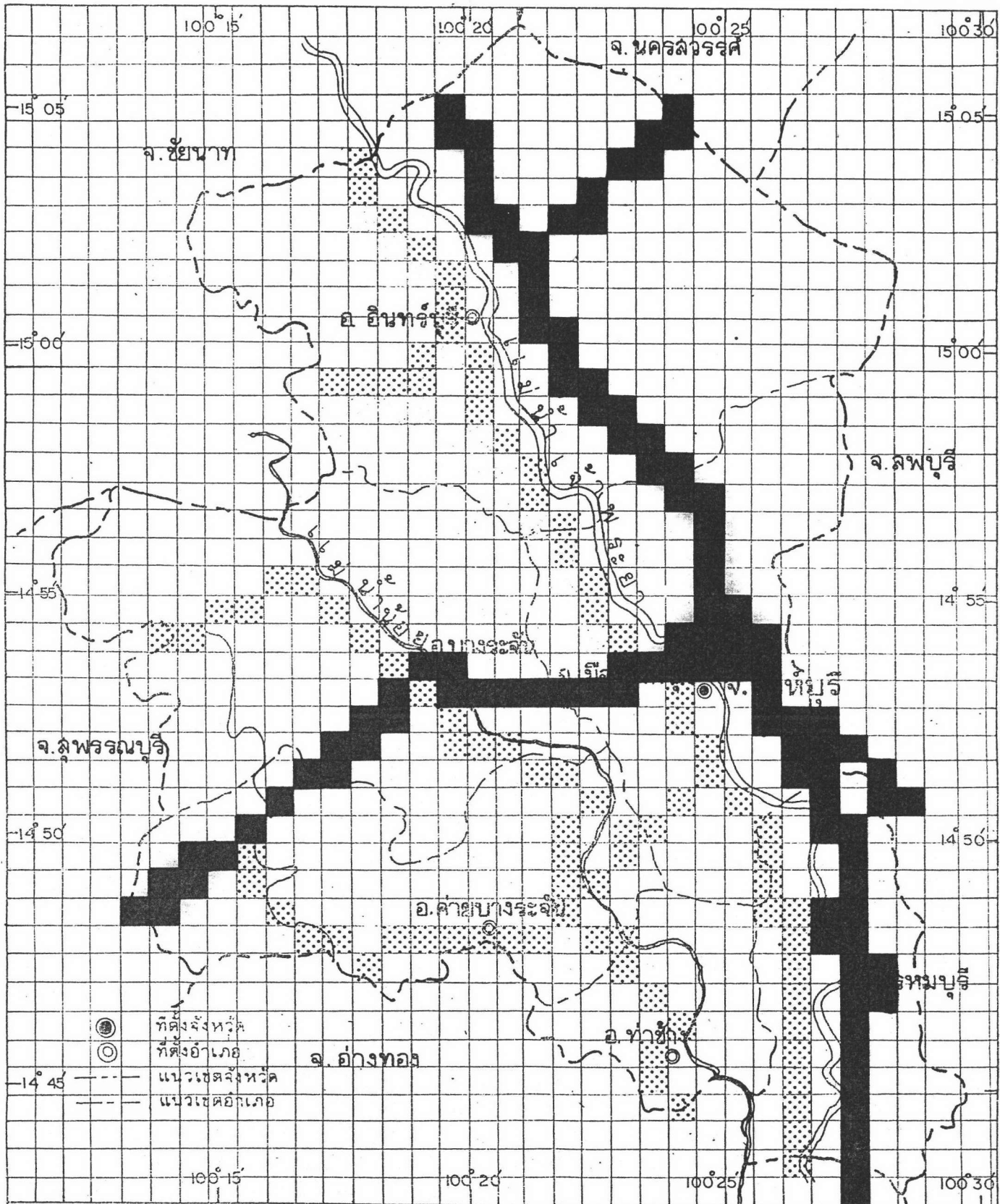
5.2.2 การพัฒนาระดับชุมชน

จากการศึกษาวิเคราะห์ระบบชุมชนของจังหวัดสิงห์บุรีซึ่งมีชุมชนศูนย์กลางอยู่ทั้งหมด 7 ชุมชน อันได้แก่ เทศบาลเมืองสิงห์บุรี สุขาภิบาลอินทร์บุรี สุขาภิบาลสิงห์ สุขาภิบาลถอนสมอ สุขาภิบาลโพธิ์รังไหม สุขาภิบาลบางน้ำเชี่ยว และสุขาภิบาลปากบางพบว่าแต่ละชุมชนมีขนาดและระดับความเจริญแตกต่างกันออกไป ชุมชนแต่ละแห่งซึ่งมีศักยภาพในการพัฒนาที่ต่างกัน ในการศึกษาถึงศักยภาพของแต่ละชุมชนจะใช้ตัวแปรทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและประชากร มาให้ค่าคะแนนตามระดับความเจริญของชุมชนในด้านต่าง ๆ แล้วรวมค่าคะแนนทั้งหมดของแต่ละชุมชน เพื่อดูถึงศักยภาพในการพัฒนาของชุมชน

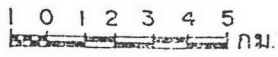
จากผลการวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนาระดับชุมชน สามารถจำแนกลำดับของชุมชน ออกเป็น 4 ลำดับ คือ

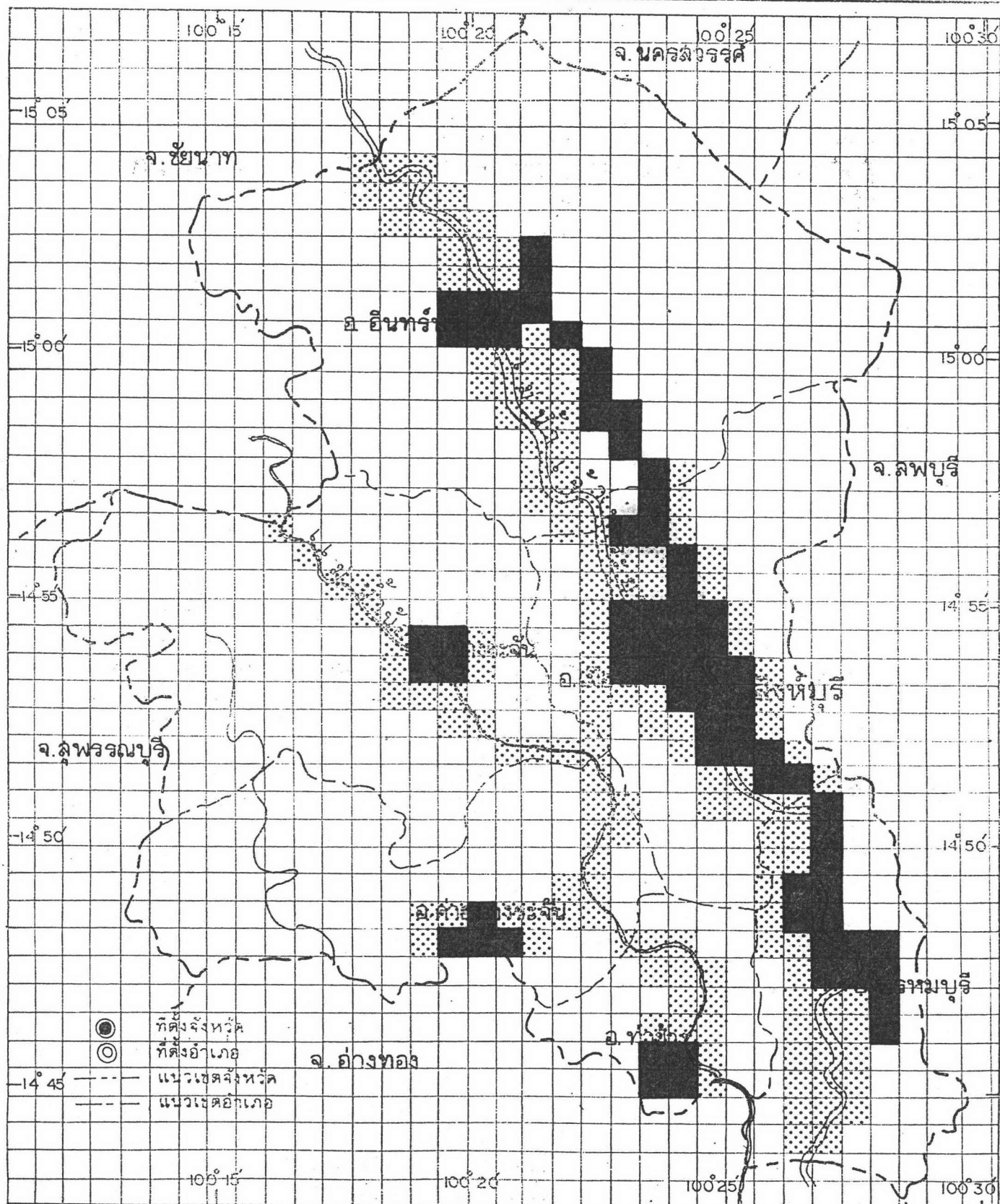
1) ชุมชนลำดับที่หนึ่ง มี 1 ชุมชน คือ เทศบาลเมืองสิงห์บุรี เป็นชุมชนที่มีความสำคัญที่สุดของจังหวัด คือ เป็นศูนย์กลางในระดับจังหวัด ทั้งการบริหาร การบริการทางเศรษฐกิจ และสังคม การขนส่ง การเงินการธนาคาร และยังเป็นศูนย์กลางในการขนส่งสินค้า จากพื้นที่เกษตรกรรมไปยังภูมิภาคอื่น ๆ บทบาทหน้าที่ของชุมชนเทศบาลเมืองสิงห์บุรี คือ

- เป็นชุมชนศูนย์กลางการบริหารของจังหวัด
- เป็นชุมชนศูนย์กลาง การบริการ และสถาบันการเงิน
- เป็นชุมชนศูนย์กลางการสาธารณสุข

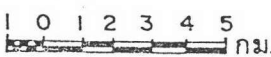

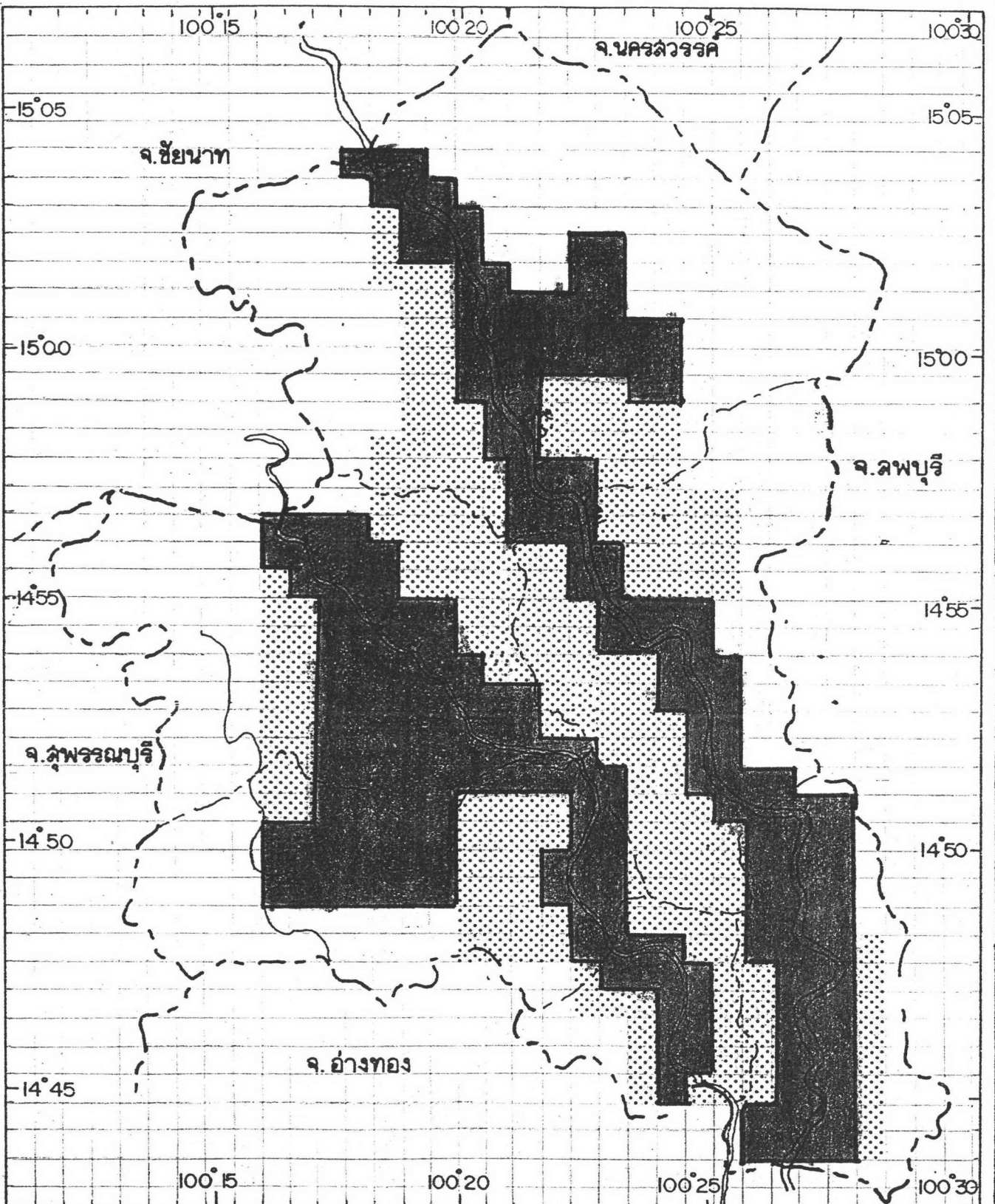
การศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการวางแผนพัฒนาจังหวัดสิงห์บุรี

แสดง	ศักยภาพของเส้นทางคมนาคม	แผนที่	
สัญลักษณ์	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> ศักยภาพสูง </div> <div style="text-align: center;"> ศักยภาพปานกลาง </div> <div style="text-align: center;"> ศักยภาพต่ำ </div> </div>	5.2	
ที่มา :	จากการวิเคราะห์	มาตราส่วน	

การศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการวางแผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่

แสดง	จำนวนประชากร และความหนาแน่น	แผนที่	
สัญลักษณ์	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> คักยภาพสูง </div> <div style="text-align: center;"> คักยภาพปานกลาง </div> <div style="text-align: center;"> คักยภาพต่ำ </div> </div>	5.3	
ที่มา :	จากการวิเคราะห์	มาตราส่วน	

การศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการวางแผนพัฒนาจังหวัดสิงห์บุรี

แสดง : ศักยภาพของพื้นที่การเกษตรกรรม

สัญลักษณ์		ศักยภาพสูง
		ศักยภาพปานกลาง
		ศักยภาพต่ำ

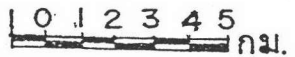
ที่มา : จากการวิเคราะห์

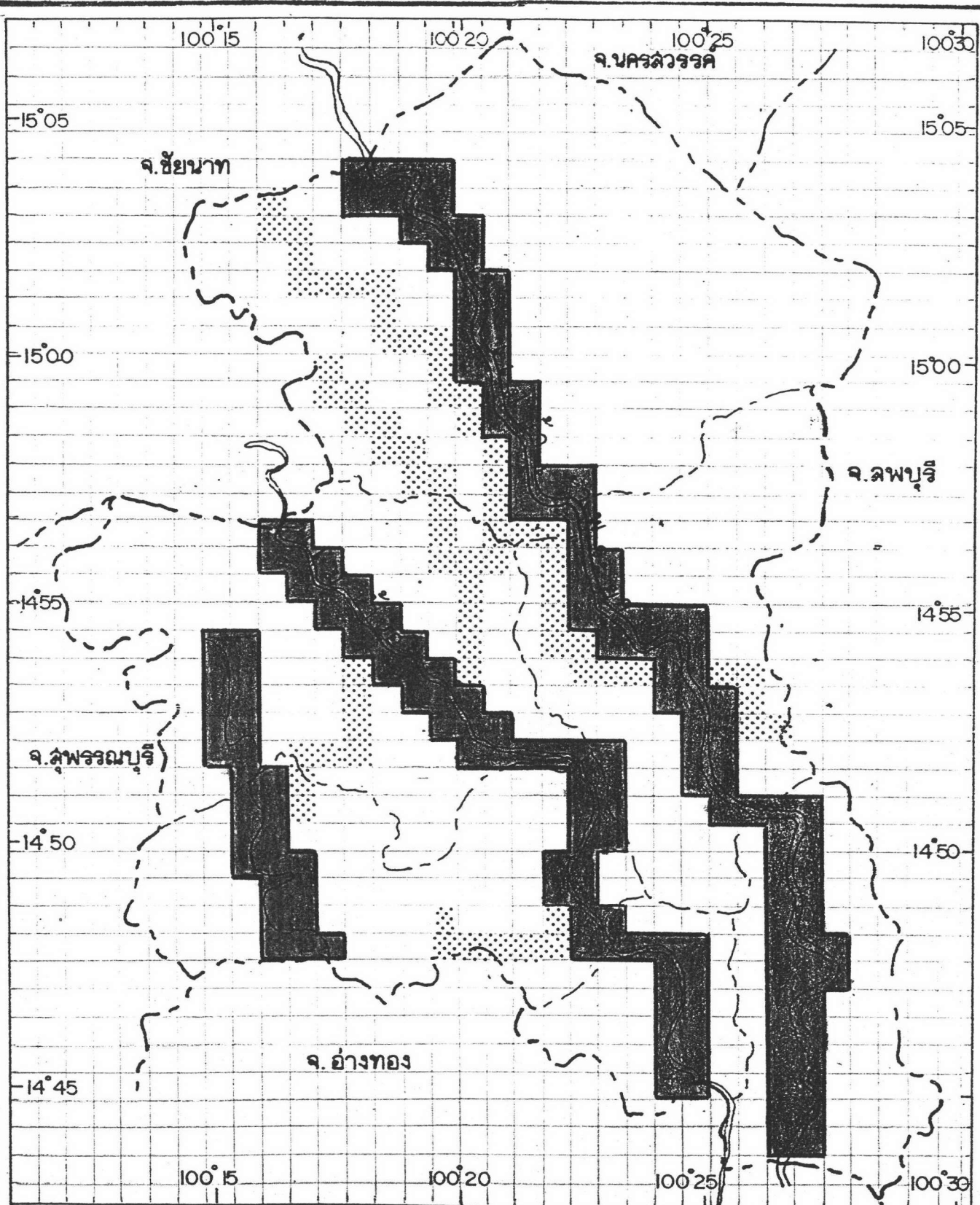
แผนที่

5.4

มาตราส่วน

การศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการวางแผนพัฒนาจังหวัดสิงห์บุรี

แสดง : คักยภาพของแหล่งน้ำ

สัญลักษณ์

คักยภาพสูง
คักยภาพปานกลาง
คักยภาพต่ำ

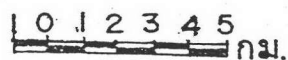
ที่มา : จากการวิเคราะห์

แผนที่

5.5

มาตราส่วน

- เป็นชุมชนศูนย์กลางการขนส่งของจังหวัด

2) ชุมชนลำดับที่สอง มี 2 ชุมชน คือ สุขาภิบาลอินทร์บุรีและสุขาภิบาลสิงห์ ทั้ง 2 ชุมชนเป็นชุมชนซึ่งมีความสำคัญเป็นศูนย์กลางการบริหารในระดับอำเภอและยังให้บริการด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และสังคมกับอำเภอใกล้เคียงด้วย ชุมชนอินทร์บุรีเป็นชุมชนเก่าแก่และมีความสำคัญตั้งแต่อดีต เป็นศูนย์กลางการคมนาคมทางน้ำที่สำคัญทางด้านเหนือของจังหวัด มีโรงพยาบาลทั้งของรัฐและเอกชนจึงเป็นชุมชนที่ให้บริการในด้านสาธารณสุขที่สำคัญของจังหวัด อินทร์บุรีมีโรงเรียนขนาดใหญ่หลายโรงเรียน เป็นศูนย์กลางการแปรรูปสินค้าเกษตรด้วย ปัจจุบันอินทร์บุรีมีความเจริญสูง เนื่องจากอยู่ใกล้เส้นทางหลวงสายเอเชีย (หมายเลข 32)

สุขาภิบาลสิงห์ (ชัยสูตร) เป็นชุมชนด้านตะวันตกของจังหวัดที่มีความสำคัญในการเป็นศูนย์กลางการบริหาร และบริการทางการเงิน ให้กับประชาชนภายในอำเภออินทร์บุรีและอำเภอเมืองสิงห์บุรี ชุมชนสิงห์มีทำเลที่ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำน้อย ซึ่งในอดีตเคยเป็นศูนย์กลางของเส้นทางคมนาคมทางน้ำ

บทบาทหน้าที่ของชุมชนสุขาภิบาลอินทร์บุรีและสุขาภิบาลสิงห์ คือ

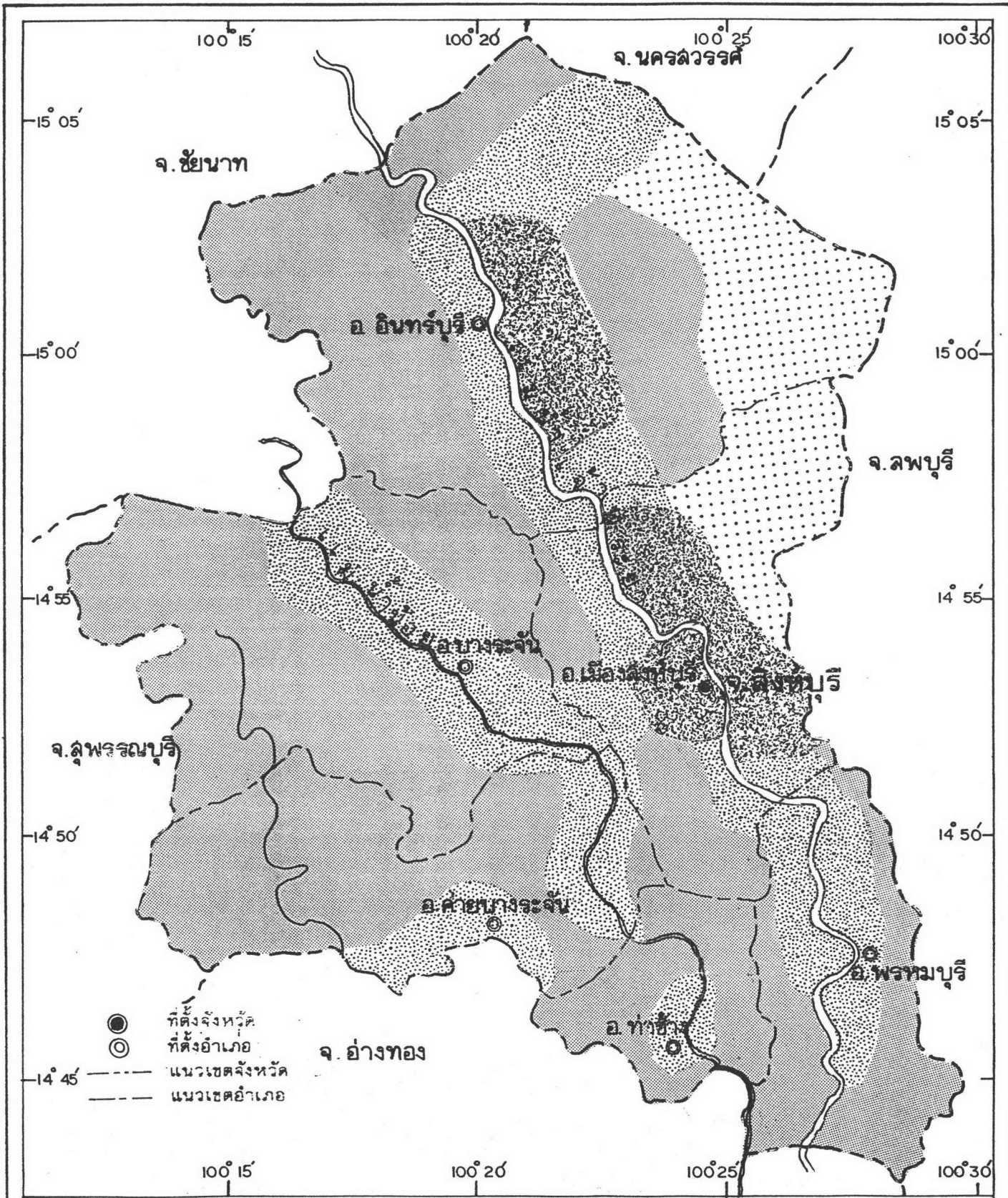
- เป็นชุมชนศูนย์กลางการบริหารและบริการในระดับอำเภอ
- เป็นชุมชนศูนย์กลางอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร

3) ชุมชนลำดับที่สาม มี 2 ชุมชน คือ สุขาภิบาลโพธิ์งาม สุขาภิบาลดอนสมอ ชุมชนทั้ง 2 มีบทบาทและหน้าที่ เป็นศูนย์กลางการบริหาร การปกครอง การพาณิชย์ การเงินและการคลัง การศึกษา และการสาธารณสุขระดับอำเภอ ซึ่งมีอิทธิพลครอบคลุมเฉพาะภายในอำเภอนั้น ๆ นอกจากนี้แล้วยังทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการบริการทางการเกษตร

4) ชุมชนลำดับที่สี่ มี 2 ชุมชน คือ สุขาภิบาลปากบาง และสุขาภิบาลบางน้ำเชี่ยว มีความสำคัญในฐานะเป็นชุมชนศูนย์กลางชนบท มีบทบาทและหน้าที่เป็นศูนย์กลางการบริการปัจจัยพื้นฐาน ทำหน้าที่การบริการทางด้านการบริหาร การปกครอง การพาณิชย์ การเงินและการคลัง การศึกษาและการสาธารณสุข ในระดับอำเภอและตำบล

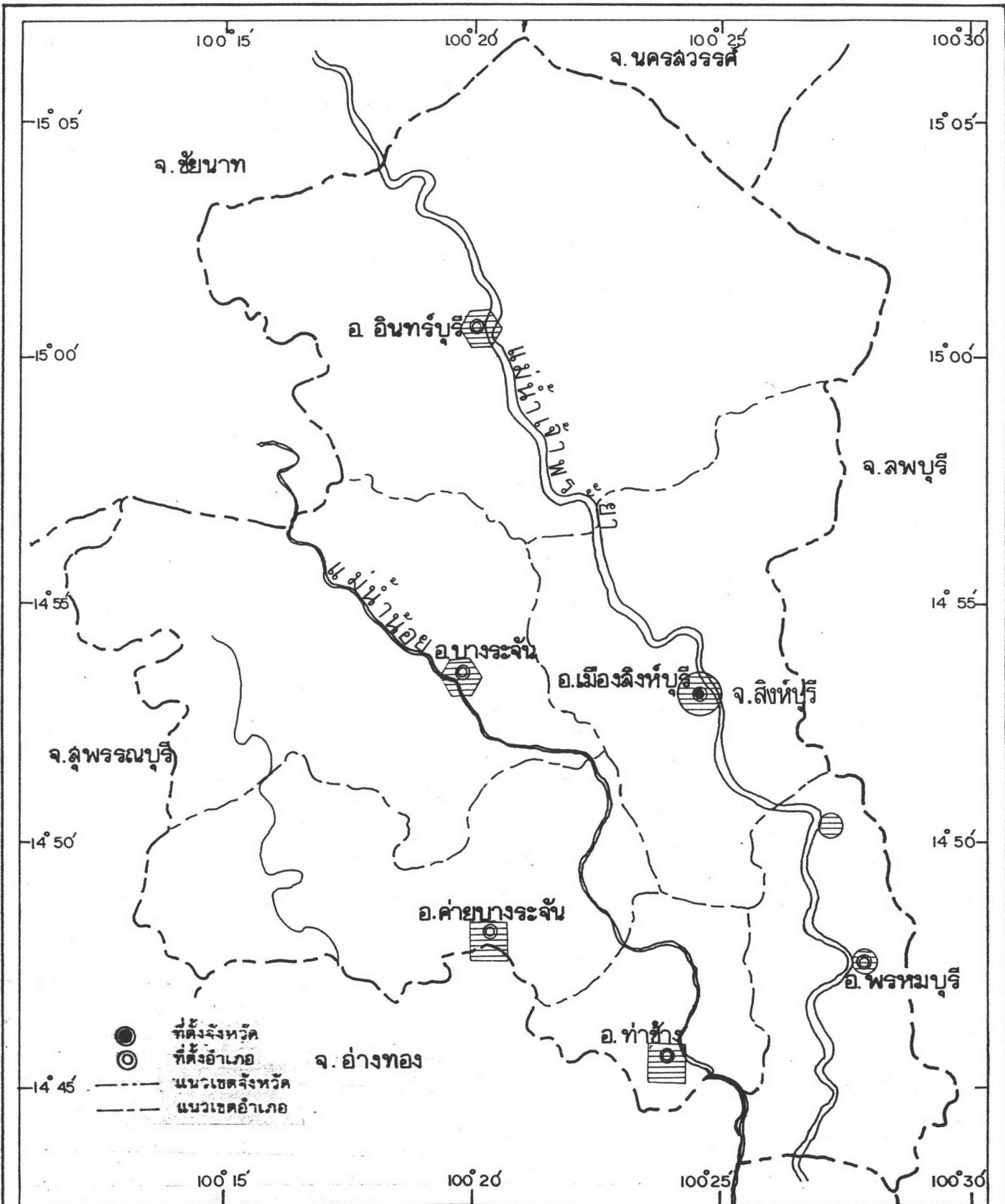
ชุมชนในลำดับที่สามและสี่นั้นเป็นชุมชนที่อาศัยเก่าแก่ดั้งเดิมโดยชุมชนดอนสมอ และชุมชนโพธิ์งาม ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำน้อยส่วนชุมชนปากบาง และชุมชนบางน้ำเชี่ยวตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา

ความเจริญเติบโตของชุมชนทั้ง 4 ยังมีไม่มากนัก เนื่องจากมีรศมีในการให้บริการแก่พื้นที่ข้างเคียงน้อยกว่าชุมชนศูนย์กลางอื่นในจังหวัดสิงห์บุรี แต่ในอนาคตคาดว่าชุมชนปากบางและบางน้ำเชี่ยว จะมีการขยายตัวของชุมชนสูง เนื่องจากอยู่ใกล้เส้นทางคมนาคมหลัก คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32 (สายเอเชีย)

การศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการวางแผนพัฒนาจังหวัดสิงห์บุรี

แสดง คักยภาพในการพัฒนาพื้นที่จังหวัดสิงห์บุรี		แผนที่ 5.6	
สัญลักษณ์ คักยภาพล่งสุด คักยภาพปานกลาง คักยภาพล่ง คักยภาพต่ำ ที่มา : จากการวิเคราะห์			

การศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการวางแผนพัฒนาจังหวัดสิงห์บุรี

แสดง ลำดับของชุมชนในจังหวัดสิงห์บุรี	แผนที่	
สัญลักษณ์ ชุมชนลำดับที่ 1 ชุมชนลำดับที่ 2 ที่มา : สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย	5.7 มาตราส่วน 1 0 1 2 3 4 5 กม.	
 ชุมชนลำดับที่ 3 ชุมชนลำดับที่ 4		

อีกบริเวณหนึ่งก็ คือ บริเวณริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาในเขตอำเภอพรหมบุรี
ในชุมชนปากบาง และชุมชนบางน้ำเชี่ยวและพื้นที่ที่อยู่ระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยา กับ
ถนนทางหลวงหมายเลข 32